

Agnès Martin-Lugand

Hotel
pod šťastnou
hvězdou

motto

Hotel pod šťastnou hvězdou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Agnès Martin-Lugand

Hotel pod šťastnou hvězdou – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Agnès Martin-Lugand

Hotel
pod šťastnou
hvězdou

Praha 2022

Přeložily Andrea a Daniela Marešovy

© Éditions Michel Lafon, 2021,

La Datcha

Published by arrangement with Lester

Literary Agency & Associates

Translation © Andrea a Daniela Marešovy, 2022

Cover photography © PH888 / Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-2279-3

ISBN e-knihy 978-80-267-2285-4 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2286-1 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2284-7 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

*Pro Guillaumea, Simona-Aderawa
a Rémiho-Tarikua, protože s nimi jsem doma
bez ohledu na to, kde jsem.*

Загородный дом, обычно для летнего
отдыха.

Толковый словарь Ожегова

*Dača je venkovský dům, ve kterém lidé obvykle
tráví letní dovolenou.*

Výkladový slovník, Sergej Ožegov

*... a tak začala ta nádherná pohádka a já při-
tom cítil, jak se ve mně probouzí láska, která
potrvá celý život.*

Tatínkova sláva, Marcel Pagnol

Prolog

Byla jsem vyčerpaná a promrzlá na kost. Další noc venku. Poslední tři roky jsem je už přestala počítat. Ale co jsem vlastně čekala? Že se přesunu do jiného regionu a tím moje problémy zmizí, potom co jsem už stejně celou Francii projela stopem? Zoufale jsem tomu chtěla věřit. Záchvěv naděje, nepatrný náznak, který by mi dal sílu dál se rvát, zůstat naživu. Přesto jsem nebyla nevinná ani naivní. V jedenadvaceti jsem si připadala stará a sešlá. Byla jsem sice plnoletá a ve snaze najít svoji matku jsem dostala ten báječný nápad ztratit se z očí sociálce. Naprostá katastrofa. Od té chvíle jsem byla odkázaná sama na sebe a musela jsem si nějak poradit. Dostávala jsem rány a sama je rozdávala, když bylo potřeba. Rutinní scénář už od mého narození.

Abych se najedla a nemusela pokaždé spát venku, byla jsem ochotná udělat cokoli. Přestávala jsem si vážit svého těla. Postupem času jsem se vystavovala stále většímu nebezpečí. Dostala jsem se do fáze, kdy jsem se potřebovala uklidit někam do ústraní, jinak jsem si koledovala o malér. Doufa-

la jsem, že pořád ještě není pozdě. Poháněl mě jen pud sebezáchovy.

Ze stejného důvodu jsem se rozhodla vlézt do prvního otevřeného podniku, na který jsem cestou natrefila. Musela jsem se za každou cenu zahřát. Těch pár drobných, co jsem měla v kapse, bude na kafe stačit. Usadila jsem se ke stolku, odkud jsem měla dobrý přehled, objednala si a čekala. Ráda jsem poslouchala cizí rozhovory v kavárnách, uklidňovalo mě to a mohla jsem se soustředit na životy jiných lidí, a ne na ten vlastní, i když se často ukazovalo, že byly marné. Jednu výhodu to ale mělo – na chvíli jsem dokázala zapomenout na vlastní problémy a necítila jsem se tak osamělá. I tak jsem ale musela zůstat ostražitá, abych se vyhnula potížím.

Včera večer před nádražím v Cavaillonu jsem tak opatrná nebyla. V duchu jsem si gratulovala, že jsem se ve škole neučila tak špatně a dokázala si zhruba vybavit mapu Francie, abych určila, kde zrovna jsem. Bohužel jsem rychle pochopila, že tohle místo mi nic dobrého nepřinese. Zapadla jsem do malého bistra, kam chodili jen místní, lidé z venkova, a bylo nad slunce jasné, že nenajdeme společnou řeč. Běžně jsem se pohybovala mezi obyčejnými grázly, kteří prahli po moci, a občas se z takového malého kápa stal nejspíš i velký šéf. Zato tihle muži a těch pár žen působili prostě

a upřímně. Na to jsem vůbec nebyla zvyklá. Co hůř, tváří v tvář laskavosti jsem byla naprosto bezradná. Já, tak chronicky nedůvěřivá. Pravidelně si moji malíčkost měřili pohledem. Určitě byli zvědaví na můj příběh. I když jsem se vždycky snažila vypadat co nejlépe – přece jenom mi ještě nějaká důstojnost zbyla – můj vzhled mluvil za vše. Byla jsem zachumlaná do velkého černého kabátu, který už moc nehřál, protože mi sloužil i jako příkrývka. Vysoké boty, co před několika lety vypadly z kamionu, dávaly hrdě na odiv, že už toho mají hodně za sebou. Ne příliš čistá pleť, oči zarudlé únavou jen stěží dávaly tušit původně modrou barvu duhovky, špinavé tmavě blond vlasy nedbale stočené do drdolu a samozřejmě nesmím zapomenout na batoh, který jsem si držela na klíně jako ten nejcennější majetek, což nepopíratelně byl, protože to byla jediná věc, kterou jsem vlastnila. Nesnášela jsem, když jsem v ostatních vzbuzovala lítost. Každý však dostane, co si zaslouží. V tuhle chvíli jsem ale potřebovala jediné – najít způsob, jak se odtud dostat, abych tady nezůstala trčet.

Sotva jsem dopila kafe, s posledními drobnými v ruce jsem se vydala k baru. „Promiňte, nevíte náhodou o někom, kdo má cestu do Marseille, Toulonu nebo Nice?“ zeptala jsem se majitelky co nejpříjemnějším hlasem. „Je jedno kam, chci se jen dostat do většího města, abych si mohla najít práci.“

A střechu nad hlavou... Tenhle malý detail jsem si ale nechala pro sebe.

„Sháníš práci?“ přerušil mě znenadání drsným hlasem zhruba šedesátiletý muž.

„Vida, Jo, zdravím tě, vůbec jsem si nevšimla, že jsi tady,“ zvolala žena za barem.

Odpověděl jí kývnutím hlavy a nepřestal si mě přitom měřit pohledem. Jeho široká ramena a poznamenaná tvář rváče na mě udělaly dojem, ale snažila jsem se nedat na sobě nic znát.

„Kolik ti je, děvče?“

„Dvacet jedna.“

Nepochopila jsem, proč se zachvěl.

„Vážně chceš pracovat? Nevypadáš zrovna, že něco vydržíš. Spíš mi připomínáš zajíce, co vyděšeně kouká do světél reflektorů.“

Držela jsem se, abych ho hned neposlala do háje. Hlavně zůstat zdvořilá.

„To záleží... Co nabízíte?“

„Sháním pokojskou do svého hotelu.“

Ani v nejmenším jsem nebyla vybíravá. Takový luxus jsem si nemohla dovolit. Mojí prioritou bylo přežít. Instinkt mi napovídal, že tenhle muž mi nedopřeje možnost zvážit pro a proti. Potřebovala jsem získat čas, abych si to mohla promyslet, abych ho trochu lépe odhadla. Moji důvěru nešlo získat pouhým lusknutím prstů.

„A kde je ten váš hotel?“

„Na venkově, asi dvacet kilometrů odtud, určitě to tam neznáš.“

Měl pravdu, nicméně drzost bývala často mojí poslední záchranou. Vystrčila jsem bradu.

„I tak mi to řekněte.“

„Goult.“

„Seženu v Goultu ubytování?“

„Spát, jíst a prát prádlo si budeš u nás.“

Argumenty, kterými se mě snažil přesvědčit, byly neprůstřelné. Postel, místo, kde budu v bezpečí, kde nebudu mít hlad a kde se budu moct vysprchovat.

„Určitě v tom bude nějaký háček, že?“

V obličeji se mu objevil ironický úšklebek, ale byl v něm patrný i smutek. Dotkla jsem se ho snad, když jsem naznačila, že se ode mě bude čekat něco víc? Zjevně jsme nežili ve stejném světě.

„Stačí dobře pracovat a neřešit pracovní dobu.“

„A to je všechno? Žádné pochybné záležitosti, žádné...“

„Nic víc, můžeš být v klidu. Očekává se od tebe jen slušnost a pracovitost.“

Dříve nebo později za takovou štedrost budu muset zaplatit. Velkorysí lidé ve skutečném světě neexistují.

„Kdy byste chtěl, abych začala?“

„Zítra. Teď pojedíš se mnou, ubytuješ se, umyješ, najíš se a vyspíš. Potom tě bude čekat šest měsíců práce. Samozřejmě, pokud to vydržíš...“

„Dělala jsem už horší věci než uklízení.“

„O tom vůbec nepochybuju.“

Upřeně jsme se dívali jeden druhému do očí. Jeho nabídka byla podezřelá, měla by mi nahánět strach. Rozhodně není normální dobrovolně odejít s mužem, který se vynoří bůhvíodkud a nabídne vám práci ve svém hotelu. Všechno, naprosto všechno, působilo podezřele. Ale někde hluboko uvnitř jsem cítila, že mu můžu, nebo dokonce že bych mu měla důvěřovat. Vyzařovalo z něj něco uklidňujícího bez ohledu na jeho obličej plný vrásek a nezvykle tvrdý pohled. A věřte mi, že takových mužů jsem už potkala dost.

„Tak já to беру.“

Přišlo mi, že se mu v obličeji objevil záblesk úlevy, ale byl tak prchavý, že jsem si tím nemohla být jistá. Dříve než jsem měla možnost zareagovat a uvědomit si v plném rozsahu, na co že jsem to vlastně kývla, tleskl na znamení odchodu a popadl můj batoh, jako kdyby nic nevážil. Rozloučil se s majitelkou postávající za barem a zamířil ke dveřím.

„Pospěš si,“ řekla mi, „Jo není zrovna trpělivý.“

Vyběhla jsem za cizím člověkem, který mě měl odvézt do neznáma. Přešel ulici a ani se nenamáhal zjišťovat, jestli jdu za ním. Zároveň měl ale ve svých rukou moji budoucnost a musel tušit, že jsem mu v patách. Ostatně právě bezohledně

mrštil mým životem na zadní sedadlo ohromného zaprášeného SUV. Nastoupil a dál mi nevěnoval pozornost. Došla jsem k autu a na okamžik zaváhala. Měla jsem poslední možnost popadnout batoh a vzít nohy na ramena.

„Nechystám na tebe žádný podraz,“ prohodil s rukama na volantu, aniž by se na mě podíval.

„Vůbec vás neznám.“

Bolestně se na mě zadíval.

„Jen pojd', a jestli se ti u nás nebude líbit, slibuju, že tě odvezu, kam budeš chtít. Kam bys vlastně šla v těch velkých městech, o kterých jsi mluvila? Dám ruku do ohně za to, že jsi tam nikdy nestrčila ani nos. Čeká tě tam snad někdo? Máš tam kde spát? Neznáš mě úplně stejně, jako bys neznala ty, které bys tam potkala.“

„Jsme tady.“

Z vyčerpání a ticha, které v autě panovalo, jsem usnula. Kolik tak mohlo být hodin? Celý den mě s sebou vláčel z jednoho místa na druhé a pokaždé, když vystupoval, mě žádal, abych zůstala v autě. Promluvil na mě jen jednou, a to když mi podával sendvič a vysvětloval, že ještě nezačala sezona a hotel je zatím zavřený – byl sotva začátek jara – a že je potřeba všechno připravit na příjezd prvních hostů za necelý týden. Slunce viselo nízko a jeho paprsky se lámaly mezi stále ještě holými větvemi stro-

mů. Odbočil z okresky. Kam až oko dohlédlo, bylo vidět jen pár domů. Přesně toho jsem se obávala. Budu tady v naprosté izolaci. Mé úvahy potvrdila zchátralá osada, kterou jsme právě projížděli. Auto odbočilo na úzkou hrbolatou cestu. Kdybych v dálce nezahlédla obrovskou usedlost, myslela bych si, že mě chce odvézt někam hluboko do lesa, kde mě rozseká na kousky.

„Jsme v horách!“ vykřikla jsem v záchvatu paniky, když jsem si prohlédla okolní krajinu.

Propukl v srdečný smích.

„Ty vážně vůbec nevíš, kde jsi, děvče! Tamhle na severu,“ řekl a ukázal na bílý vrchol, „to je provenzálský obr – Mont Ventoux a pohoří Vaucluse. Na jihu je zase pohoří Luberon. Jednou ti ho ukážu.“

Moje zeměpisné znalosti byly tedy nakonec značně omezené. Jediné, co jsem si z toho vzala, bylo, že jsem přímo uprostřed Provence. Dál se o mě nestaral a zase se věnoval řízení. Zabočil do cypřišové aleje, jel krokem a díval se upřeně před sebe, na jednu ponořený do vlastních myšlenek. Po obou stranách cesty bylo vidět pole, levandule, olivovníky a vinice. Byla jsem ohromená. Nikdy bych si nemyslela, že mi to bude připadat tak krásné a uklidňující. Dokonce bych si spíš dovedla představit, že mě to bude děsit, a přitom jsem si v tu chvíli přála jen, aby zastavil a já se mohla té kráse přiblížit a procházet se přírodou, kterou jsem nikdy neměla mož-

nost poznat. Projížděli jsme kolem kamenné zídky, stará cedule ukazovala náš směr. Ten člověk vážně nelhal. Skutečně vlastnil hotel a nebyl to žádný malý hotýlek, soudě podle velkolepé aleje, která se před námi otevřela. Projeli jsme ohromnou bránou z tepaného železa. Blížili jsme se k domu a v protisměru nás míjely dodávky s řemeslníky a zahradníky. Stáhl okénko a zastavil, aby se s každým z nich pozdravil a zeptal se, jestli všechno pokračuje podle plánu. Všichni s ním uctivě žertovali a odpovídali mu ve smyslu „jasně, tak nashle zítra, šéfe“. O několik minut později zastavil na parkovišti a vystoupil z auta. Udělala jsem to samé, aniž bych se ptala na svolení. Nohy jsem měla z dlouhého sezení celé zdřevěnělé.

„Počkej tady, půjdu najít ženu, postará se o tebe.“

Ani jsem si nestačila všimnout, že popadl můj batoh, a najednou už byl na cestě přes dvůr. Vešel masivními dřevěnými dveřmi a zmizel v hotelu. Rozhlížela jsem se kolem sebe. Zničehonic jsem byla jako zhypnotizovaná, nebyla jsem schopná říct, jestli jsem ve velkém nebezpečí, nebo v naprostém bezpečí. Nestávalo se mi to často, ale byla jsem jako omámená. Nejen tím člověkem, ale i celým hotelem. Byla jsem spíš zvyklá na zchátralé domy a pochybné majitele. Tenhle muž mě přivedl do naprosto snového světa, který byl v mém životě něco naprosto nového – do světa, o jehož existen-

ci jsem neměla ani tušení. Hotel působil majestátně a velkolepě – kamenné kvádry, masivní okenice, ohromné platany obklopující dvůr, fontána obrostlá mechem, která vypadala jako z pohádky. Nevyržím tady ani dva dny, na tohle jsem nebyla zvyklá. Měla bych okamžitě vzít nohy na ramena a vrátit se ke svému toulavému životu, jehož pravidla jsem dobře znala a kde jsem uměla přežít, nebo zůstat tady a zkusit své štěstí v tomhle neznámém a cizím světě, který mě tak překvapivě přitahoval?

„Pojď sem!“ zavolal na mě.

Poslechla jsem.

„Běž na recepci. Za pár minut si tě tam vyzvedne moje žena. Batoh jsem ti už odnesl do pokoje.“

Nenechal mi žádnou možnost úniku. A už byl zase na odchodu.

„Počkejte!“

Proč jsem ho zadržela? Zaraženě se otočil a trpělivě čekal, co ze mě vypadne.

„Děkuju,“ vysoukala jsem ze sebe nakonec, překvapená svou upřímností.

Pobaveně kývl hlavou a odcházel pryč. Nespouštěla jsem ho z očí. Šel směrem k restauraci, která musela kdysi sloužit jako stodola. Obešel terasu a zmizel za rohem. Otočila jsem se k hotelu a zhluboka jsem vydechla, abych si dodala odvahy.

~ ~ ~

Jako když skočíte do neznáma, přešla jsem rozlehlý dvůr, zdolala několik schodů lemovaných kvetoucími oleandry a konečně vešla dovnitř.

Recepce byla ohromná. Okamžitě jsem si všimla staré lampy se stínítkem s trásněmi na pultu ze světlého dřeva, kterému čas dodal patinu. Můj pohled následně upoutaly zlaté klíče od pokojů na dřevěné tabuli. Opravdu jsem byla v hotelu – v hotelu, který se v ničem nepodobal těm, jaké jsem měla možnost poznat. Nahoru do pater vedlo kamenné schodiště. Salonek stranou byl určený hostům a všechna křesla a pohovky vyzývaly k odpočinku – nejraději bych se na ně natáhla. Ale vzhledem k tomu, co jsem měla na sobě, jsem si zakázala na to být jen pomyslet. Z místa, kde jsem stála, jsem měla výhled na jídelnu, jejíž vysoká okna vedla do zahrady, která se rozprostírala tak daleko, jako by neměla konce.

„Už jdu! Už jdu!“ uslyšela jsem odněkud z dálky.

Otáčela jsem se na všechny strany neschopná určit, odkud se volání ozvalo. A potom z chodby, které jsem si ani nestačila všimnout, vyšla žena v elegantních šatech v barvě námořnické modři. Byla moc hezká – ten typ pronikavě chladné krásy, černé vlasy měla spletené do drdolu, vpředu byl viditelný bílý pramínek. Bledé tváři dominovaly oči zlatavě zelené barvy. Její melancholie mě znepokojovala. Rozdíl mezi touhle ženou, jejím hotelem a mnou byl

do očí bijící. Nebyla jsem na takový typ lidí zvyklá. Kontrast mezi ní a jejím manželem – podle mého předpokladu bývalým boxerem – byl pozoruhodný. Vlastně mi byl její manžel mnohem bližší. Přestože jsme si vyměnili sotva pár slov. U ní jsem měla jednoduše pocit, že jsem neschopná. A vždycky budu. Přesto mě nějaká neviditelná síla popostrčila směrem k ní. Možná proto, že mě pozorovala, aniž bych v jejích očích zahlédla odsouzení, aniž bych z ní měla pocit, že mě považuje za exotické zvíře, které se nehodí do jejího světa.

„Jsem Maša, Joova manželka.“

V jejím přívětivém a rázném hlase byl znatelný cizí přízvuk.

„Dobrý den,“ odpověděla jsem nesměle, což mi nebylo ani trochu podobné. Vždycky jsem se snažila, abych působila silnější a starší, než jsem ve skutečnosti byla. Ale tady mi to zkrátka vůbec nešlo.

„Jo mi ani nebyl schopný říct, jak se vlastně jmenuješ. Přitom tady budeš s námi pracovat.“

S námi? A ne pro vás?

„Hermine.“

„Krásné jméno... A neobvyklé...“

Neubránila jsem se ironickému úsměvu. Moje přirozenost se vracela rychlostí světla.

„Rozhodně jsem ho nedostala, protože by bylo hezké. Matka neměla příliš velkou představivost,

takže se držela kalendáře. Narodila jsem se na svátek svaté Hermíny.“

Opatrně naklonila hlavu ke straně. Řekla jsem toho až moc. Znovu jsem se uzavřela do sebe. Nenaléhala, místo toho se na mě nesmírně přívětivě usmála a já jí naprosto nečekaně úsměv oplatila.

„Vítej u nás.“

~1~

O dvacet let později.

„Bud' hrdá, děvče...“ To určitě, byla bych Joovi ráda řekla, když jsem se zahlédla v zrcadle u vchodu. Vůbec jsem se nepoznávala. Tyhle černé šaty jsem si koupila jen proto, že jsem musela. V hotelu Dača se černá nenosila. Tady se nosila bílá, žlutá jako obilí, růžová, zelená, modrá. U nás se nosily veselé barvy. Nenašla jsem v sobě ale odvalu, abych se objevila v pestrobarevných lněných šatech. Zármutek mi takový husarský kousek nedovolil. Odpuštěl by mi to? Vysmál by se mi? Pochopil by můj vztek? Doufala jsem, že ano, taky ho měl ukrytý někde v hloubi duše stejně jako já. Zastrčila jsem do kabelky papír s proslovem. Měla jsem zlost na celý svět, že jsem to musela udělat, že jsem s bolestí v srdci musela psát slova a věty, abych vylíčila jeho život. Nechtěla jsem poslouchat svůj hlas, až je budu za několik hodin číst na veřejnosti. A přesto to udělám. Kvůli němu. Pro ni. Pro ně. Kvůli životu, který vedu a za který jim vděčím.

Zabouchla jsem za sebou dveře od mlýna a zamířila na dvůr přeplněný auty. Fontána se mezi nimi téměř ztrácela. Za jiných okolností bych byla štěstím bez sebe, že je v hotelu plno. Ale nebyl k tomu ten správný důvod. Vlastně ano... Opačná situace by mě asi rozběsnila. Každý měl dobrý důvod, aby tu byl. Hosté se sjeli ze všech koutů země. Ti nejrychlejší se ještě dočkali posledních volných pokojů – během jara se rozběhla sezona – ostatní se museli ubytovat v hotelech a hostinských pokojích v okolí. Netušila jsem, jak se ta zpráva rozšířila. Snad to byli poštovní holubi, kteří se rozlétli do všech stran...

Lidem, které jsem cestou do hotelu potkala, jsem jen mávla na pozdrav. Nikdo se ke mně ani nepřiblížil, tvářila jsem se tak, že jsem je odradila. Ještě nepřišla ta správná chvíle. Musela jsem zkontrolovat, jestli je vše připravené, i když jsem o tom nepochybovala. Byla to výmluva, abych získala ještě trochu času. Zastavila ho. Abych ten okamžik odsunula. Zmizela jsem ve skrytém průchodu mezi hotelem a restaurací, kudy chodili umělci. Opřela jsem se do těžkých dveří a ocitla se v kuchyni. Šéfkuchař Charles si mě nevšiml, nebo to na sobě alespoň nedal znát. Asi vařil celou noc, nešel domů a ani si nezdríml. Jeho žena Amélie taky určitě nespala a čekala na něj. Přistoupila jsem k němu a položila chvějící se dlaň na jeho ruku.

„Charly,“ řekla jsem potichu, „myslím, že už všechno máme... Budeš se muset převléknout.“

„Já vím...“

Položil pánev a uhasil plamen. Objal mě a oba současně jsme si zhluboka povzdechli. Znali jsme se dvacet let. Navzdory propastným rozdílům mezi námi dvěma jsme tenkrát na Dače začínali společně, podporovali se navzájem, dokázali jsme si pěkně vynadat nebo se pro něco nadchnout. Rozuměli jsme si i beze slov. Stáli jsme tak několik minut a já z jeho objetí čerpala sílu a odvalu k tomu, co mě čeká.

„Uvidíme se za chvíli,“ zašeptala jsem a pustila ho.

V okamžiku, kdy jsem brala za kliku u dveří hotelu, jsem za sebou zaslechla hlasy, které zklidnily moje bušící srdce.

„Maminko!“

Otočila jsem se a seběhla po schodech, abych Alexandra a Romy sevřela v náručí. Můj dvanáctiletý syn se ke mně přitulil jako malé dítě. Jako by se za těch pár dní vrátil do věku, kdy mu bylo osm jako sestře. Všimla jsem si udiveného pohledu jejich otce Samuela, který je měl teď na starosti. Došel k nám a nenuceně mě políbil do vlasů. Žili jsme sice odděleně, ale nepřestali jsme k sobě být milí. Dál jsem k sobě tiskla děti a přitom mu uhladila neexistující záhyb na saku. Vidět ho v obleku mě navzdory okolnostem pobavilo.

„Sluší ti to,“ pošeptala jsem mu.

Zasmál se a zastrčil mi neposlušný pramen vlasů za ucho.

„Nenapadlo by mě, že to jednoho dne řeknu, ale radši bych se bez toho komplimentu obešel.“

Dala jsem mu pusu na čerstvě oholenou tvář.

„Půjdem?“ vybídla jsem ho.

Už dlouho jsme nebyli všichni čtyři takhle semknutí. V duchu jsem Samuelovi děkovala, že se objevil v pravou chvíli. Možná na sebe přece jenom budu moct být hrdá. Recepce se hemžila přáteli, hosty, sousedy, lidmi z vesnice. Přesto se dala jeho nepřítomnost nahmatat. Lidé si tiskli ruce, objímali se, šeptali útěšná slova, tiše poplákávali, ozýval se smutný smích. Někteří chtěli vědět, v kolik hodin vyrazí průvod. Všichni čekali na můj pokyn, dirigentskou taktovku mi přidělili bez mého souhlasu.

„Kde je Maša?“ zeptal se Samuel, když mě od táhl stranou.

„V knihovně.“

Podívala jsem se na hodiny na stěně, nastal čas. Dala jsem dětem pusu, řekla jim, aby nezlobily a zůstaly s tatínkem. Velké černé oči, stejné jako má Samuel, se dcerce zalily slzami. Pohladila jsem ji po tváři, zmítaná smyslem pro povinnost a přáním ji utěšit, popadnout do náručí a utéct.

„Já se bojím, mami.“

„Já vím, já taky.“

„Pojď, Romy,“ řekl jí bratr.

Důležitě ji vzal za ruku a odvedl s sebou. Dívala jsem se za nimi, dokud nezmizeli mezi hosty, většinu z nich našťestí znali. Tady se nemohli ztratit, vždycky by se našel někdo, kdo se o ně postará. I když teď žili v hotelu jen každý druhý týden, vyrostli tady.

„Tak já jdu.“

„Hermine,“ zarazil mě Samuel a chytil mě za ruku.

Podívala jsem se na něj přes rameno, stále se tak laskavě usmíval.

„Zvládneš to?“

„Jistě, znáš mě... Dám ti vědět.“

Přikývl.

Před zavřenými dveřmi do knihovny jsem se zhluboka nadechla. Znala jsem v té místnosti každíčký kout. Díky Maše jsem tu přečetla hromadu knih, především ruskou literaturu, která mi byla blízká. Kolikrát mě tu Jo po ránu našel, jak spím na pohovce? Prozradily mě skřípající panty, ale žádnou reakci jsem nevzbudila. Šla jsem potichu dál, nezadržitelně přitahovaná jejich posledním důvěrným rozhovorem. Maša seděla na nepohodlné židli vedle Joa, něžně hladila rakev. Potichouнку rusky prozpěvovala vyznání lásky, znovu a znovu šepetem opakovala *duša moja*. Když mi to před dvaceti lety přeložila, měla jsem slzy v očích. A to jsem

tenkrát měla tvrdou slupku. O lásce jsem nic nevěděla, nevěřila jsem na ni. Slova *duša moja* mě do slova chytila za srdce.

Bylo mi jasné, že tu sedí už od svítání. Vstala jako obvykle v 5.30. Oblékla se do smutečního, vzala si pouzdrové šaty v barvě námořnické modři. Šla do hotelové kuchyně, uvařila si ke snídani kávu a přiměla se ji vypít. Potom šla za svým manželem tak, jako to posledních padesát pět let dělala každý den. Přes zahradu do knihovny. Během několika hodin zestárla Maša o deset let. Vlasy, svázané jako vždy v týle do uzlu, které si donedávna místy zachovaly tmavou barvu, teď úplně zbělely. Ten bílý pramen vlasů, který mě tak fascinoval, za jedinou noc ostatní svou barvou nakazil. Aby ji dostihlo stáří, musel ji Jo opustit. Příliš mnoho bolesti. Příliš mnoho slz. Samota, kterou nebude schopna zaplnit.

„*Golubka*, pojd' sem,“ pošeptala a natáhla ke mně ruku.

Když mě poprvé oslovila *holubičko* ve své mateřštině, pochopila jsem, že jsem její, že mi otevřela svoje srdce a věnovala mi náklonnost. Svoji lásku. Maša a Jo mi ukázali, co je to láska. Láska, která přináší dobro, uzdravuje, napravuje křivdy, pomáhá vyzrát. Políbila jsem ji do otevřené dlaně s pohledem stále upřeným na rakev. Položila jsem volnou ruku na dřevo. Co víc mohlo zlomit srdce této

ženy, kterou jsem nade vše milovala? Zachytila jsem se rakve a sevřela tu křehkou a zároveň silnou ruku. Tváří v tvář pevnému poutu dvou bytostí, které mi pomohly stát se dospělou ženou, jsem se cítila ztracená, snažila jsem se ovládnout třas a zadržet slzy, které se mi draly do očí.

„Je čas?“ zeptala se tichým hlasem, který jsem nepoznávala.

„Promiň, Mašo.“

Bolestně si povzdechla a mně se ještě víc sevřelo srdce. Políbila mě na vnitřní stranu zápěstí na znamení odpuštění.

„Jo opustí Daču. Svoji Daču... Měla jsem být první... Dojdi pro ně, *golubka*.“

Vypotácela jsem se ven z knihovny. Sotva jsem otevřela dveře, narazila jsem na Samuela.

„Kde jsou děti?“

„S Amélií, nedělej si starosti.“

„Můžeš dojít pro ostatní?“

Na několik vteřin zavřel oči, brada se mu zachvěla. O pět minut později byl zpátky a s ním Charly, Gaby – náš někdejší kuchař – a jeden zaměstnanec pohřební služby, protože nám scházel čtvrtý nosič z řad nejbližších. V tichosti jsme vstoupili do místnosti. Maša jedinou lásku svého života naposledy objala. Mlčky jsme vyčkávali. Potom se napřímila a ustoupila pár kroků stranou. To bylo znamení. Než se muži ujali své smutné povinnosti, stisk-

la jsem Samuelovi paži a povzbudila ho pohledem. Pokýval bradou, přemožený žalem. Joova smrt ho zasáhla víc, než bych si myslela. Všichni kromě pohřebního zřízence Mašu obřadně políbili na tvář. Vyslechli si pokyny, postavili se každý na své místo a jedním pohybem nadzvedli rakev. Upřeně jsem pozorovala jejich ruce. Pro mladší z nich byl Jo druhý táta a pro Gabyho dlouholetý kamarád. Gaby bezútěšně vzlykal. Vykročili slavnostním, téměř vojenským krokem. Samuel a Charles, s tvářemi zahalenými smutkem, upírali pohled před sebe, ale nic neviděli. Ustoupila jsem, aby mohli projít. Průvod uzavírala s neochvějnou důstojností Maša. Zvolnila a usmála se na mě.

„Doprovod' mě, *golubka*, a děti vezmi s sebou,“ nařídila mi.

Na kratičký okamžik jsem ji spatřila o dvacet let mladší, odhodlanou, laskavou a zároveň přísnou, ale vždycky hrdou. Jo v doprovodu manželky naposledy prošel Dačou mezi řadami lidí, kteří mu vzdávali čest, před zraky svých přátel, vesničanů, hostů i někdejších sezonních zaměstnanců. Všech, kteří zažili Daču. Maša se zastavila na schodišti, já zůstala po její pravici, z levé strany se do mě zavesil Alexandre s Romy. Maša upřeně sledovala rakev. Jantarově zelené oči měla plné slz.

„Je konec, Jo odešel.“

~ ~ ~

Na hřbitově bylo plno. Každý chtěl Joa na poslední cestě vyprovodit, lidé se mačkali mezi hroby, rodiče vysadili děti na hřbitovní zeď. Znali ho široko daleko. Vesnický farář odříkal modlitby, požehnal tělu v rakvi a neodpustil si pár slov. Jo do kostela nikdy ani nevstročil, měl strach, že by do něj udeřil blesk, ale měl respekt k svátosti pramenící z jiné doby, boha se bál a rád diskutoval s jeho zástupcem na zemi. Farář nám vyprávěl o nekonečných rozhovorech nad sklenkou pastisu v kavárně U Pošty v Goultu, které v den, kdy se konaly trhy, pokračovaly ochutnávkou tradičního *aïoli*. Prozradil nám, že Jo si nemyslel, že by mu byly jeho hříchy odpuštěny, ale říkal to se smíchem a hned objednával další rundu. A tím hned spáchal další hřích. Ze všech stran zazněl smích, i Maša se usmála.

„Drahý příteli, nestrachuj se, takovým lidem jako ty dobrotivý Bůh vždycky odpustí.“

Nastalo ticho, potom mi farář pokynul. Zlehka jsem políbila Mašu na tvář a přistoupila blíž.

„Jo, přichystala jsem si proslov, ale vím, že to nesnášíš, tak ho nebudu ani vytahovat z kapsy. Nechci tady vyprávět o tvém životě, sám jsi o něm málokdy mluvil. Máš v sobě ostych a nesmělost lidí, kteří vyrostli bez rodiny. Nebudu tě uvádět do rozpaků, vždyť je to i můj případ. Naučil jsi mě s tím žít a být na to hrdý. Chtěla bych, abys viděl všechny ty lidi tady kolem sebe a kolem Maši. Při-

šli, protože tě mají rádi. Dača praská ve švech, Jo, žije pro tebe a vždycky žít bude. Za pár hodin tam bude hrát tvoje oblíbená cikánská muzika, budeme pít, tancovat a užívat si, jak jsi to vždycky dělal ty. Můžeš se spolehnout, že tradici dodržíme. Všichni jsme s tebou něco zažili, ti nejšťastnější s tebou ušli dokonce kus životní cesty. Nechám všechny přítomné, aby se mohli ponořit do hlubin své paměti a s láskou zavzpomínat na čas strávený po tvém boku. Ten můj, náš společný život mě navždy změnil, udělal ze mě člověka, jaký jsem. Otevřel jsi mi svůj dům, přestože jsi mě neznal, nesoudil jsi mě, podal mi pomocnou ruku. Naučil jsi mě věřit, pracovat, žít v rodině... Jsem silná a hrdá na všechno, co jsi mi dal, aniž bys čekal něco na oplátku. Myslela jsem, že tu budeš napořád, Jo, ale mylila jsem se. Víš, zlobím se na tebe. Strašně moc. Poprvé od té doby, co tě znám, bych teď sebrala odvalu, postavila se ti na odpor a vynadala ti za to, klela bych hůř než ty. Dovedeš si tedy představit, jak moc jsem rozezlená. Neměl jsi právo tak rychle odejít, opustit nás během několika hodin, nedat nám šanci, abychom se na tvou nepřítomnost připravili..."

Potřebovala jsem kratičkou pauzu, vydechla jsem a pokračovala.

„A přesto jsem šťastná, že jsi to udělal zrovna takhle, že jsi nás opustil na terase svojí restaurace, mezi hosty, když sis nalil poslední sklenku toho sil-

ného červeného, kterým jsi nás s ohromným potěšením napájel. Už jsi u vašeho anděla. Řekni jí, že poznat ji by pro mě bylo velkou ctí. Ani jeden z vás nemusíte mít strach, jsem tu pro Mašu, dávám na ni pozor, vždycky budu.“

Opatrně jsem se podívala směrem k Maše, usmála se na mě a já se znovu nadechla.

„Jo... chtěla jsem ti poděkovat, že jsi mi nikdy neříkal svým vlastním jménem. Že jsi mi vždycky říkal děvče... Tolik to pro mě znamená, a přitom jsme o tom nikdy nemluvili... Naše nesmělost mi v tom bránila... Ale doufám, že to víš...“

Konečky prstů jsem mu poslala vzdušný polibek a naposledy pohladila dřevo rakve. Sklopila jsem hlavu, aby nebylo vidět slzy, a vrátila se na své místo. Maša vzala můj obličej do dlaní, políbila mě na čelo a podívala se mi do očí.

„*Golubka*, můžeš být klidná, ví to. Jo to ví...“

V hotelu to hučelo jako ve včelím úle. Večírek se konal pouze v hlavní budově. Té původní. Restaurace byla zavřená. Všechny děti – moje, Charlese a Amélie i další – pobíhaly po zahradě, mezi ovocnými stromy, kolem bazénu, kličkovaly mezi hosty, smály se, běhaly sem a tam, dovnitř, aby ukořistily něco sladkého nebo špízy, a hned zase ven. Přinášely smích a veselí. Rozhořela se ohniště a vzplály pochodně, pergolu ozářily světelné girlandy a Joovi

cikánští přátelé hráli svou melancholickou, strhující a uhrančivou hudbu. Máša na pohovce přijímala projevy soustrasti s trpělivostí, laskavostí, přívětivostí a shovívavostí. Stále jsem ji měla na očích, i když jsem přecházela mezi jídelnou a terasou, občas se zastavila na recepci, ujistila se, že nikomu nic nechybí, hovořila s co největším počtem lidí, nechtěla jsem, aby se někdo cítil ostrčený. Oplakávali jsme Joa, ale pořád to musela být oslava. Ti, co v hotelu kdysi pracovali, byť jediný den, se zapojili a obsluhovali. Všimla jsem si, že Samuel a Maša si něco potichu povídají. Na rtech mu pohrával smutný úsměv. O několik minut později se vynořil ze tmy za mnou.

„To posílá Maša.“

Podal mi přes rameno panáka vodky. Zavrtěla jsem hlavou. Z druhé strany terasy nemohla nic slyšet, ale hypnotizujícím pohledem mě přiměla skleničku vypít.

„Uvolni se, Hermine, prosím,“ zašeptal mi Samuel do ucha. „Tohle by byl pro Joa splněný sen.“

Zavřela jsem oči a obrátila alkohol do sebe.

„Děkuju,“ řekla jsem a podala mu skleničku.

Potom jsem se vrátila ke svým povinnostem. Vlastně podle toho, jak se Samuel tvářil, žádné neexistovaly. Dělala jsem to, protože jsem chtěla. Chtěla jsem, aby se každý cítil dobře bez ohledu na zármutek a účel tohoto setkání. Chtěla jsem, aby si Maša řekla, že její Jo odešel tak, jak celý život žil,

uprostřed lidí a hudby. Záleželo mu jen na spokojenosti hostů, přátel a rodiny, kvůli tomu víc než osmdesát let denně vstával před svítáním. A musela jsem přiznat, že činnost a ten shon mi pomáhaly situaci ustát. Život Dači mi dával možnost se nevzdat a jít s hlavou vzhůru. Být hrdá. Tak, jak mě to naučili.

Prožívala jsem příjemné halucinace. Všude jsem viděla Joa, slyšela jeho hlasitý upřímný smích, polibky, kterými obšťastňoval svoji ženu, když si myslel, že se nikdo nedívá, cvaknutí jeho zippa, když si večer zapaloval doutníky značky Café Crème. Padla tma. Hudba byla hlasitější, dvojice tančily na improvizovaném parketu před muzikanty. Pamětníci, které přivedl Joův kamarád z dětství Gaby, se sesedli kolem jednoho stolu u partičky karet a vzpomínali na furiantské kousky svého přítele. Až jsem se musela smát. Přišel pro mě Samuel, že prý se mnou chce mluvit Maša. Všeho jsem nechala a spěchala za ní. V jejím obličejí začínala být patrná únava.

„Jak se cítíš?“

„Nedělej si starosti, jsem v pořádku. Všichni o mě pečují, nosí mi jídlo i pití. Jo je šťastný, že takhle slavíme.“

Maša bude o Joovi vždycky mluvit v přítomném čase.

„Až na jednu věc...“ pokračovala.

„Jakou?“

Chytila mě za ruku a laskavě se na mě usmála.

„Tancuj, *golubka*.“

Snažila jsem se vymanit, ale měla překvapivě silné sevření.

„Ne, to po mně nechtěj... nemůžu... budu...“

„Od té doby, co jsi sem vkročila, jsi vždycky na slavnostech v Dače tancovala. Vzpomeň si na svou první slavnost... Dnes večer to přece musí být co nejkrásnější, nemám pravdu?“

Nezmohla jsem se na odpověď.

„Nebudu po tobě žádat, abys to udělala pro něj. Nelíbilo by se mu, že tě vydírám, a měl by pravdu. Chci, abys to udělala pro sebe. Netrap se smutkem... Dnes večer ho musíš procítit a zažít, potom už bude pozdě, věř mi. Tak to chodí.“

„Tak dobře,“ vzdala jsem to.

Usmála se, spokojeně a zároveň smutně. Potom vzala ze stolu před sebou láhev vodky, nalila do skleniček a jednu mi podala.

„Ať Joova duše zůstane na Dače navěky, ať už budoucnost přinese cokoli. Ani moje smrt na tom nic nezmění. Vždycky budeme žít mezi těmito zdmi. Ať to, co tu vytvořil, nezanikne.“

I v osmdesáti letech vypila vodu bez zaváhání na ex. Dívala jsem se jí do očí a udělala totéž.

„Jdi, *golubka*. Jdi a tancuj.“

Objala jsem ji a šla na parket. Cestou jsem natrefila na Alexandra a Romy a v alkoholovém opo-

jení je vlekla s sebou. Tančili už od malička. Ještě pili z kojenecké láhve, když se účastnili hotelových večírků. A dávali do toho celou duši. Jejich úsměv na tváři mě částečně zbavil napětí, které jsem cítila. Ale to nestačilo. Pořád jsem o něm věděla. Maša zahájila proces a na mně bylo ho dokončit.

„Tati,“ vykřikla radostně Romy.

Přidal se k nám. Vzal dceru do náručí a roztočil ji. Tak rychle, že ho prosila, aby zastavil, a potom utekla. Alexandre mi dal pusu na tvář.

„Můžu jít taky, mami?“

„Běž, zlatíčko.“

Odběhl a já zůstala bez hnutí stát. Ani Samuel se nehýbal.

„Vím, že bychom neměli,“ prohlásila jsem, „ale pro naše vzpomínky na toto místo, vzpomínky na Joa, společné okamžiky štěstí, protože ty jsme tu prožili, kvůli naději, že všechno zase půjde dál, zatančuj si se mnou, Samueli. A nepřestávej. Hlavně nepřestávej.“

Nic na to neřekl, ale vzal mě za ruku, naše prsty se propletly a dovedl mě doprostřed parketu. Udělali nám místo a muzikanti spustili kousek, který jsem znala z paměti, a oni to věděli. Podezírala jsem Mašu, že jim řekla, aby počkali na příhodný okamžik, aby ho zahráli. Zpívala jsem z plných plic, zpívala jsem slova v jazyce, který jsem neznala, ale Maša mi je přeložila. Zpívala jsem slova, kte-

rá vyprávěla příběh cizího národa. Zpívala jsem o utrpení a naději. Potom jsem se už nedotýkala země, Samuel mě roztáčel a jeho vytrvalost neznala mezí. Najednou mi vytryskly slzy, řinuly se mi po tvářích, ale přesto jsem nepřestávala tančit, Samuel držel tempo. Otupit se. Vyčerpat. Žít. Utápěla jsem bolest v náručí otce svých dětí – muže, kterého jsem kdysi milovala, tekly mi slzy, lil ze mě pot, smála jsem se, vznášela jsem se omámená alkoholem a smutkem, že jsem ztratila otce, kterého jsem neměla. Samuel ze mě nespouštěl oči, čekal na chvíli, až řeknu dost. Ale ta ještě nenastala.

Vlastně jsem nebyla schopná přestat. Ještě jsem byla při vědomí, ale zahalená v mlze. Byla jsem opilá slzami, bolestí, únavou. Zůstali už jen nejbližší přátelé. Samuel mě musel podpírat, abych se nezhroutila. Dovedl mě k Maše.

„Jsem na tebe hrdá,“ řekla mi. „Zítra bude líp. Jdi si lehnout.“

Objala mě.

„Mašo, já... já...“

Uvolnila sevření, nenechala mě ani dokončit větu a zmizela na chodbě směrem ke svému pokoji, důstojná až do konce tohoto dlouhého dne.

Po pár minutách jsme odešli z Dači se Samuelem i my. Cestou k mlýnu jsme mlčeli, dostihla nás rea-